

**SIHTASUTUSE EESTI KOOSTÖÖ KOGU**

**NÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL NR 83**

15. detsember 2017

Rahandusministeerium  
Suur-Ameerika 1, Tallinn

algus kell 10:00

lõpp kell 12:00

**Koosolekut juhatas:** Marika Valk

**Protokollis:** Teele Pehk

**Võtsid osa nõukogu liikmed:** Kaie Karniol, David Vseviov, Marika Valk, Anna Levandi, Urmo Kübar.

**Kutsutud:** Teele Pehk (EKK), Maria Derlõš (EKK), Liisi Uder (pensioniprogrammi juht), Maarja-Leena Saar (rahvaalgatus.ee projektijuht), Ülar Mark (nõukogu liikme kandidaat), Andres Kütt (nõukogu liikme kandidaat), Egle Aruvald (raamatupidaja).

**Puudus:** -

**Päevakord**

1. Hartalistega kooskõlastatud pikaajalise strateegia ehk Harta 2018-2020 vastu võtmine
2. 2017 tegevuste ülevaade ja rahaline seis
  - a. Pension 2050 programmi kokkuvõte, saavutused ja järeltegevused
  - b. rändeteemalise inimarengu aruande 2016/17 sõnumite jõudmine otsuste ja tegudeni
  - c. rahvaalgatus.ee osalusplatvormide eeskujuprotsessina
3. 2018 tegevuskava ja eelarve kinnitamine
  - a. 2018 tegevuskava
  - b. 2018 eelarve, sh inimarengu aruande 2018/19 eelarve
4. 2018/19 inimarengu aruande katusteema kinnitamine ja ülevaade koostamise protsessist
5. Nõukogu koosseisu uuemine
6. 2017. majandusaastale audiitori valimine
7. Muud teemad

Sihtasutuse Eesti Koostöö Kogu nõukogu kinnitas koosoleku päevakorra ning eelmise koosoleku protokollid.

**SIHTASUTUSE EESTI KOOSTÖÖ KOGU NÕUKOGU OTSUSTAS:**

## **1. Kinnitada Harta osalistega kooskõlastatud pikaajaline strateegia ehk Harta 2018-2020**

7. detsembril 2017 toimus Koostöö Kogu koostöövõrgustikuga ehk Harta osalistega üldkoosolek, mille eesmärgiks oli uue kolmeaastase strateegia vastu võtmine. Harta 2018-2020 kohaselt jätkab Eesti Koostöö Kogu järgnevatel aastatel demokraatia arendamist digiajastule kohaselt ning keskendub demokraatia kitsaskohtadele avaliku ruumi teema kaudu.

Selleks et demokraatiat tulemuslikult arendada, on vaja konkreetsemat raamistikku või temaatilist suunda. Järgmistel aastatel edendab Koostöö Kogu demokraatiat avaliku ruumi temaatika kaudu. Avalikus ruumis avalduvad erinevad demokraatia kitsaskohad nii riigi kui ka kohalikul tasandil, seega on see hea fookusteema demokraatia edendamisele. Avalik ruum on kui ühiskonna tervise avaldumiskoht ja lakmuspaber ühiskonna sidususele.

Demokraatia edendamine on teadlik ja süsteemne muutus, mis eeldab laiapõhjalist koostööd, kompetentse ning ühist huvi – ning kõige eelneva koordineerimist ja eestvedamist. Koostöö Kogu võtabki enda peale paljudest organisatsioonidest koosneva strateegilise võrgustiku koostöö kureerimise rolli.

Kuna Koostöö Kogu uuendab oma tegutsemismudelit, siis käsitletakse 2018. aastat pilootaastana. Selle aja jooksul testib Koostöö Kogu uudset lähenemist (demokraatialaborit), tehes aasta lõpus järeldusi tegutsemismudeli kinnistamiseks.

Nõukogu kinnitab Harta 2018-2020, andes soovitusi teksti paremaks sõnastamiseks.

## **2. Võtta teadmiseks 2017. aasta tegevuste ülevaade**

### Pension 2050 programmi kokkuvõte, saavutused ja järeltegevused

Programmijuht Liisi Uder andis ülevaate kaheaastase programmi Pension 2050 saavutustest ja jätkutegevustest. Programmi kaks peamist eesmärki – avaliku arutelu tõstatamine ja pensionisüsteemi reform – said hästi täidetud. Programmi raames toodi Eestisse rahvusvahelist kogemust, visioneeriti tuleviku eakuse üle, uue eakuse rahvakogu kaudu veeti avalikku arutelu ja töötati välja lahendusettepanekuid.

Programmijuhi sõnul õigustas end kaks aastat tagasi võetud otsus tegeleda kõige muuga kui pensionisüsteemi reformimisega, kuna sotsiaalministeerium on süsteemi aktiivselt ja õiges suunas arendanud. Programmijuht on selles töös pidevalt partner olnud. Avalikus arutelus oleme suutnud selgeks teha, et pensionisüsteemi mis tahel viisil reformimine ei muuda inimesi rikkaks, vaid vaja on ikkagi isiklikku vastutust ja teistes valdkondades (tervis, haridus, eneseteostus) suhtumise ja süsteemi muutusi. Uue eakuse rahvakogu aitas avalikku arutelu uuele tasemele tõsta, et inimesed ise pakuksid lahendusi ja saaksid aru, et riik neid ei päästa.

Programmi tegevused ja üritused sündisid koostöös strateegiliste ja valdkondlike partneritega, nt Kuldliiga, teadlased, mõttekojad. Programmi käigus on programmijuht kirjutanud mitu arvamislugu sellest, miks ja kuidas eakapõlveks valmistuda. Lisaks on avalikkusele pidevalt teavitatud uue eakuse ettepanekute menetlemisest parlamendis, kuigi meediaväljaannetega koostöö on olnud ääretult valuline.

Kahe aasta jooksul viisime läbi kaks suuremat sündmust – välisekspertide osalusel Pension 2050 visioonikonverents 4. novembril 2016 ning programmi lõpuüritusena uue eakuse seminar 16. novembril 2017. Lisaks ilmus koostöös Varrakuga rahvusvaheliselt tunnustatud tervisliku vananemise professori Rudi Westendorpi raamat “Elada vanaks, tundmata end vanana”.

Programmi avalik kokkuvõte: <https://www.kogu.ee/pension-2050-programmi-jareldused/>

Enamik uue eakuse rahvakogu 26 ettepanekust kogub endiselt rahvaalgatus.ee-l toetusallkirju, et kollektiivse pöördumisena parlamendis arutellu jõuda. Kaks ettepanekut – hoolduskindlustuse loomine ja kohustusliku kogumispensioni väljamaksete paindlikum süsteem – said 2017. aasta lõpuks vajalikud allkirjad kokku ja hoolduskindlustuse ettepanekut arutati juba ühel korral.

Koostöö Kogu teeb sotsiaalministeeriumi juures tegutsevale vanemaealiste poliitika komisjonile ettepaneku hoida rahvakogu edenemisel järge: levitada ettepanekuid, järgida nende menetlemist parlamendis, anda hinnanguid tulemustele. Sellist järjehoidmist plaanime demokraatialaboris ka edaspidi kasutada.

Nõukogu hindab Pension 2050 programmi tulemuslikuks ja edukaks ning kiidab programmijuhi tööd.

### Rändeteemalise inimarengu aruande (EIA) 2016/17 jätkutegevused

Peale aruande ilmumist juunis 2017 on toimunud mitmed arengud, mis viivad EIA-s käsitletud teemasid edasi.

EIA 2016/2017 peatoimetaja Tiit Tammaru sai koos kolleegidega mitmeaastase mahuka teadusgrandi, et uurida rände- ja lõimumistemaatika haridussüsteemi vaatenurgast. Tööandjad, EMSL ja Mainor, Teenusmajanduse Koda ja teised organisatsioonid on käivitanud Eesti 2100 ehk inimvara algatuse, millele on EIA 2016/2017 järelused rahvastiku vähenemisest teaduslikuks lähtekohaks. Koostöö Kogu osaleb inimvara algatuses protsessilise ja meetoodilise nõustajana, aidates kohaliku tasandi arutelusid korraldada.

### Rahvaalgatus.ee olukord

Riigikogu juhatus lubas veebiplatvormi püsikulud katta, kuid kantseleiga pole kokkulepet saavutatud. Kõnelused jätkuvad.

Projektijuht toob välja, et augustis käivitunud mikroannetuste võimalus on toonud juba üle 3000 euro annetusi platvormi edasiarendamiseks. Rahvaalgatusveebi ettepanekud ja kasutajad on aasta jooksul mitmekesistunud. Osalusveebi vastu on suur rahvusvaheline huvi nii avatud valitsemise kogukonnast kui ka laiemalt. Ministeeriumid näevad rahvaalgatus.ee-d kui eeskujulikku osalusplatvormi, aidates selle kasutusvõimalusi tutvustada.

Nõukogu soovib mõelda veebi ja algatuste laiemale teavituskampaniale.

### Rahaline ülevaade 2017. aasta lõpu seisuga

EIA ilmumine tekitas ligikaudu 25 000 eurot lisakulusid. Samuti on rahvaalgatusveebi kulud prognoositust suuremad olnud, eeskätt seoses mootori (*back-endi*) tegemata töödega. Raamatupidaja prognoosil on aasta lõpu miinus ligikaudu 14 000 eurot, mille tõttu on vaja mitmed arved järgmise aasta algusse lükata.

Personalikulud tuli aasta teises pooles vähendada, alandades töötajate koormust. See ühildus väiksema ülesannete hulgaga seoses pensioniprogrammi kokkutõmbamisega ja EIA ilmumisega aasta keskel.

### **3. 2018. aasta tegevuskava ja eelarve kinnitamine**

2018. aasta on uue harta esimene tegutsemisaasta, mille jooksul käivitatakse avaliku ruumi ja demokraatia seostamiseks koosloome-programm. 2018. aasta jooksul piloteerime demokraatialaborit kui uut tegutsemisviisi.

Avaliku ruumi koosloome-programmi juhi rolli võtab esialgu enda kanda juhataja Teele Pehk, toetudes oma erialasele kompetentsile. Esimene tegevusaasta nõuab peamiselt koordineerimistööd eri protsesside vedajatega ja nende protsesside tulemuste omavahelist seostamist. Koosloome-programmi tegevuskava valmimisel selgub, kas on vaja värvata eraldi programmijuht. Vajalikke lisapädevusi saab aga juba 2018. aastal sisse osta.

Nõukogu leiab, et rahvaalgatusveebi kulud on võimalik optimeerida. Lisaks soovib nõukogu olla 2018. aasta esimestel kuudel kulutustega tagasihoidlikum, arvestades demokraatialabori puhul ainult tööjõukuludega. EIA väljaandmisel soovitakse vähendada või täiesti ära jätta paberversiooni trükk, viies trükiversiooni rahastamine kas või ühisrahastusplatvormi Hooandja.

Nõukogu kinnitab 2018. aasta tegevuskava ja eelarve, kuid soovib 2018 I kvartalis täpsemat ülevaadet võimalikest lisarahastustest 2018. ja 2019. aastaks. Oluline on, et lisaks inimarengu aruande 2018/19 väljaandmisele saaks Koostöö Kogu keskenduda ka avaliku ruumi programmile, rahvaalgatusveebile ja demokraatialabori lähenemisviisi testimisele.

#### **4. 2018/2019 inimarengu aruande katusteema kinnitamine ja ülevaade koostamise protsessist**

Nõukogu kinnitab Eesti inimarengu aruande 2018/2019 katusteemana avaliku ruumi ja demokraatia seosed. See teema oli juba rändeteemalise aruande teemapüstitusel jutuks (eestluse eluruum).

Nõukogu nõustub ettepanekuga uuendada aruande koostamise protsessi. Esimese etapina korraldada ideekorje teadlaste, Harta osaliste, vabaühenduste, teiste koostööpartnerite seas, et selle põhjal täpsustada EIA lähteülesannet. Koosloodud lähteülesande põhjal korraldab Koostöö Kogu peatoimetaja konkursi veebruaris 2018. Avaliku ruumi ja demokraatia teemaline EIA ilmub 2019. aasta keskel.

Nõukogu võtab teadmiseks EIA 2018/2019 eelarve planeeritavas mahus 80 100 eurot. Eelarve muutusi jälgitakse jooksvalt.

#### **5. Nõukogu koosseisu uuenemine**

Nõukogu kiidab heaks Harta osalistelt tulnud ettepaneku nimetada Koostöö Kogu nõukogu liikmeks Andres Kütt (esitajaks Tallinna Ülikool) ja Ülar Mark (esitajaks Eesti Kunstiakadeemia). Nõukogu esimees esitab kandidaadid presidendile kinnitamiseks.

#### **6. 2017. ja 2018. majandusaastale audiitori valimine**

2017. aasta auditeerimiseks valitakse ELSS audiitoribüroo, kelle teenuse kvaliteediga oldi rahul ka eelmisel aastal. Nõukogu otsustab paluda ELSS bürool auditeerida ka 2018. aastat.

.....  
Marika Valk  
koosoleku juhataja

.....  
Kaie Karniol

.....  
David Vseviov

.....  
Urmo Kübar

.....  
Anna Levandi

.....  
Teele Pehk  
protokollija

/allkirjastatud/